

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 49 - SEPTEMBER 2019

[nl](#) [fr](#) [en](#)

ONTMOETING PUBLIEKSGESCHIEDENIS

Op 30 september 2019 is er een conferentie-debat (in het Frans) in het CegeSoma ter gelegenheid van de nieuwe boeken 'Bruxelles, ville libérée (1944-1945)' en 'La Wallonie libérée (1944-1945)' met auteurs Mélanie Bost, Alain Colignon, Chantal Kesteloot en Bénédicte Rochet. Anne Roekens modereert het gesprek. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3947&pag0nbr=110&pagofs=0)

TV-REEKS

Op 1 oktober 2019 wordt in het CegeSoma de nieuwe Canvas-reeks 'kinderen van het verzet' gelanceerd. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3950&pag0nbr=110&pagofs=0)

UITNODIGING

Er zijn nog enkele vrije plaatsen voor onze studiedag (in het kader van het project Transmemo) op 3 oktober in de senaat over de familieherinneringen aan collaboratie en verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog in België. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3916)

TENTOONSTELLING

Tot 3 november kan u bekende en minder bekende beelden komen ontdekken over de bevrijding van Brussel in de tentoonstelling 'Bevrijd Brussels Libérée' in de Sint-Gorikshallen. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3945&pag0nbr=110&pagofs=0)

PROJECT

Het EHRI-project (European Holocaust Research Infrastructure) dat de afgelopen jaren al een internationale digitale onderzoeksinfrastructuur uitbouwde, is op weg naar een permanente structuur dankzij een nieuwe financiering. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3941&pag0nbr=110&pagofs=0)

Zesde Bijeenkomst Publieksgeschiedenis

Maandag 30 september 2019 (12.30 – 14.00 u.) bij het CegeSoma

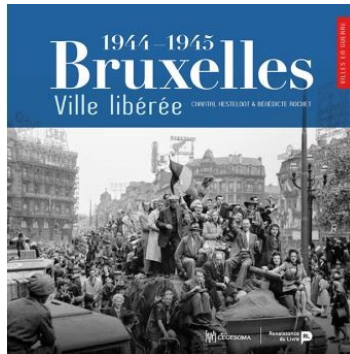
"Quand la photographie devient une source historique à part entière" (Fotografie als volwaardige historische bron)

Lezing (in het Frans) met debat n.a.v. de publicatie van de werken 'Bruxelles, ville libérée (1944-1945)' en 'La Wallonie libérée (1944-1945)'.

Genodigden: Mélanie Bost, Alain Colignon, Chantal Kesteloot, Bénédicte Rochet (auteurs van de boeken)

Moderatrice: Anne Roekens.

Naar aanleiding van de 75e verjaardag van de Bevrijding nodigt het CegeSoma u graag uit voor de voorstelling van twee nieuwe boeken over de bevrijding van respectievelijk Brussel en de Waalse steden.

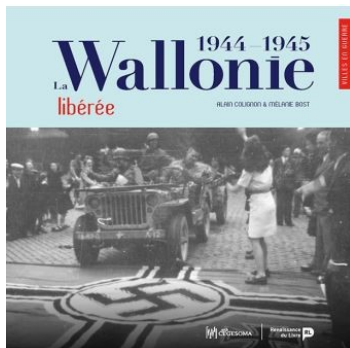
In de avond van 3 september 1944 wordt Brussel bevrijd.

De dagen daarvoor stond de stad al in rep en roer. De overblijvende collaborateurs waren ten einde raad en de Duitsers kozen in opgeroepen verwarren het hazenpad.

Op 4 september gaan de Brusselaars in feeststemming de straat op, ook al zal de oorlog in Europa pas eindigen op 8 mei 1945.

Op basis van de rijke collecties van het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij (Rijksarchief) en van andere bestanden die worden bewaard bij Belgische en buitenlandse instellingen en privépersonen, hebben Chantal Kesteloot en Bénédicte Rochet een fotogeschiedenis geschreven van Brussel in 1944-1945.

De auteurs hebben niet alleen iconische foto's van de bevrijding gecontextualiseerd maar ook het parcours gevolgd van beroeps- en amateurfotografen, om zo licht te werpen op het reilen en zeilen in de hoofdstad tijdens de bevrijdingsperiode.

Mélanie Bost en Alain Colignon hebben in de collecties van het CegeSoma en andere overheids- of privéverzamelingen een zorgvuldige selectie gemaakt van minder bekende of onuitgegeven foto's, die zijn uitgekozen omwille van hun documentaire, verhalende of esthetische waarde. Met deze foto's willen ze een nieuwe kijk bieden op de opgewonden weken en maanden van de bevrijding in Wallonië.

Ze richten de schijnwerpers op de periode die gaat van de landing in Normandië tot de terugkeer van de gevangenen (april-juli 1945) en focussen daarbij op de beproevingen die de "gewone" burger moest doorstaan in zijn dagelijkse overleven aan het einde van de oorlog.

Zoals in de andere werken uit de reeks "Steden in Oorlog" proberen de auteurs een beeld te geven van het privéleven van de bevolking op een beslissend moment in de geschiedenis. Daarbij ligt de focus steeds op de steden "van bij ons", zowel kleine als grote, burgerwijken of industriële agglomeraties, zodat de lezer een originele kijk krijgt op het Wallonië tussen oorlog en vrede.

Tijdens deze Bijeenkomst Publieksgeschiedenis die wordt gemoderd door Anne Roekens zullen de auteurs een antwoord trachten te geven op een aantal vragen: Hoe beleefden Brusselaars en Walen deze periode? Welke foto's bleven bewaard? Wat vertellen ze ons over de laatste oorlogsmaanden in Brussel en Wallonië en over de chaotische periode die erop volgde? Wat leren ze ons over fotografie in oorlogstijd?, enz.

Na de ontmoeting worden beide boeken (elke 160 blz. dik) '*Bruxelles, ville libérée (1944-1945)*' en '*La Wallonie libérée (1944-1945)*', uitgegeven door *Renaissance du Livre/CegeSoma-Rijksarchief* in de collectie Steden in Oorlog, te koop aangeboden aan € 24,90. Wie wil kan zijn/haar exemplaar door de auteurs laten signeren.

Les invités du jour :

Chantal Kesteloot is doctor in de geschiedenis. In 2001 promoveerde ze aan de *ULB* op een proefschrift over de relatie tussen de Waalse beweging en Brussel van 1912 tot 1965.

Ze is verantwoordelijke van de afdeling Publieksgeschiedenis van het CegeSoma/Rijksarchief. Samen met Bruno Benvindo schreef ze '*Bruxelles ville occupée 1914-1918*' en ze is ook de auteur van '*Bruxelles sous l'Occupation, 1940-1944*', twee werken die verschenen in de collectie "Steden in Oorlog".

Haar voornaamste onderzoeksdomeinen hebben betrekking op de geschiedenis van de Waalse beweging, het vraagstuk Brussel, herinnering aan de oorlog en de nationale geschiedenis, de problematiek van nationalisme en nationale identiteit.

Alain Colignon is licentiaat geschiedenis (universiteit van Luik) en bij het CegeSoma/Rijksarchief verantwoordelijk voor de afdeling Bibliotheek.

Hij bestudeert o.a. het dagelijks leven tijdens de Tweede Wereldoorlog, politiek radicalisme, de collectieve herinnering aan woelige tijden en identiteitsrepresentaties. Hij zorgde voor regelmatige bijdragen voor de *Encyclopédie du Mouvement wallon (1993-1997)*, de *Dictionnaire historique de la Seconde Guerre mondiale en Belgique (2007)* en het project *Belgium WWII*. Hij schreef ook een reeks artikelen over de periode 1914-1970 en diverse bijdragen over regionale etnologie.

Met Mélanie Bost schreef hij '*La Wallonie dans la Grande Guerre 1914-1918*' en met Fabrice Maerten '*La Wallonie sous l'Occupation, 1940-1945*', twee werken die deel uitmaken van de collectie Steden in Oorlog.

Mélanie Bost is doctor in de geschiedenis (*UCL*). Ze was verscheidene jaren doctoraatsbursaal bij het CegeSoma en verdedigde daarna een proefschrift over de houding van de Belgische magistratuur tijdens de Eerste Wereldoorlog. Samen met Alain Colignon schreef ze '*La Wallonie dans la Grande Guerre 1914-1918*' (collectie Steden in Oorlog, 2016) en met Chantal Kesteloot '*Les commémorations de la Première Guerre mondiale*' (*CRISP*, 2014). Haar onderzoeksdomeinen zijn de geschiedenis van justitie en het dagelijks leven van samenlevingen in oorlog.

Momenteel werkt ze bij de algemene directie voor de aansturing van het onderwijssysteem van de Federatie Wallonië-Brussel. Ze is ook geassocieerd onderzoekster bij de Koninklijke Militaire School en het CegeSoma.

Bénédicte Rochet is doctor in de geschiedenis (universiteit van Namen). De titel van haar proefschrift luidde "*Des actualités filmées au service de l'Histoire. La propagande audiovisuelle d'un gouvernement belge en état de siège (1940-1945)*". Momenteel is ze eerstaanwezende assistente en docente Geschiedenis aan de universiteit van Namen. Haar onderzoeksdomeinen zijn de geschiedenis van de cinema (filmjournaals, Belgische bioscopen en wereldconflicten), de Eerste en de Tweede Wereldoorlog, de geschiedenis van beeldmateriaal in de 20e eeuw en publieksgeschiedenis (documentaires, webdocumentaires, tentoonstellingen,...).

Anne Roekens is doctor in de geschiedenis (UCL). Haar thesis ging over de rol van de RTBF in de ontwikkeling van een Waalse identiteit tijdens de tweede helft van de 20e eeuw. Ze is professor Hedendaagse Geschiedenis aan de universiteit van Namen met als voornaamste expertises de geschiedenis van identiteitsvorming en -representatie in België, geschiedenis van de media, analyse van audiovisuele documenten en geschiedenis van de psychiatrie. Ze is onder meer lid van het redactiecomité van het Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis, van het gespecialiseerd wetenschappelijk comité van het CegeSoma en van de onderzoeksgroep HiSI (Geschiedenis, Geluid en Beeld).

Samengevat:

Lezing met debat rond het thema '*Quand la photographie devient une source historique à part entière*' (Fotografie als volwaardige geschiedkundige bron).
Plaats: Conferentiezaal van het CegeSoma, maandag 30 september 2019 (12.30 – 14.00 u.), Luchtvaartsquare 29 – 1070 Brussel.

Graag inschrijving vooraf bij isabelle.ponteville@arch.be of op nummer 02.556.92.11 met vermelding of u de lichte lunch wil gebruiken * + aanduiding van uw keuze (5 euro vooraf te storten op de rekening van het CegeSoma : IBAN: BE12 6792 0045 0092 - BIC: PCHQBEBB + als mededeling: naam en voornaam + Bijeenkomst Publieksgeschiedenis).

* Keuze 1 : biobroodje kaas + groenten (+ plat water, bruiswater of sinaassap) / * Keuze 2 : biobroodje ham + groenten (+ plat water, bruiswater of sinaassap).

Aarzel niet deze uitnodiging door te sturen naar eventuele belangstellenden !

◀ [Terug](#) ▶

‘Kinderen van het verzet’ : programmalancering door Canvas bij CegeSoma

Na de spraakmakende TV-reeksen 'Kinderen van de collaboratie' (2017) en de 'Kinderen van de kolonie' (2018), wordt vanaf oktober 2019 de reeks 'Kinderen van het verzet' uitgezonden op Canvas (VRT). [Op 1 oktober 2019 wordt deze nieuwe reeks officieel voorgesteld voor pers en publiek in de conferentiezaal van het CegeSoma.](#)

Foto Josh Appel

De ontvangst en registratie start om 10.30u in de inkomhal van het CegeSoma. Om 11.00u start het eigenlijke programma.

De lancering start met korte toelichtingen van achtereenvolgens Nico Wouters (hoofd CegeSoma), Koen Aerts (UGent, de wetenschappelijk consultant van de reeks) en Canvas-eindredacteur Geert Clerbout.

Verzetsdochter Bertje Ureel zal vervolgens een persoonlijke getuigenis brengen.

Daarna zal de eerste aflevering van de reeks ("40-44": In het verzet!) integraal aan pers en publiek worden getoond. Na het bekijken van de eerste aflevering is er kort kans voor vragen, waarna er tussen 12.20u en 14.00u een lunch is voorzien.

Inschrijven is gratis maar u dient zich vooraf te registreren bij : fien.deconinck@vrt.be

◀ [Terug](#) ▶

Studiedag TRANSMEMO (herinnering collaboratie en verzet)

Op donderdag **3 oktober 2019** vindt in de Belgische senaat een studiedag plaats van het onderzoeksproject TRANSMEMO. In dit project onderzoeken historici en psychologen hoe Belgische families met een collaboratie- of verzetsverleden de Tweede Wereldoorlog herinneren en beleven.

In een dagvullend programma presenteert Transmemo de resultaten van het onderzoek en buigen politicologen, psychologen en historici zich over de erfenis van dit verleden.

Studiedag

Oorlog, familie en transmissie

Collaboratie en verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog in de familiale en publieke herinnering in België

Senaat, 3 oktober 2019, van 9:30 tot 17:00 uur

Gratis maar verplichte registratie: <http://bit.ly/TRANSMEMO-2019>

UITNODIGING

De studiedag vindt plaats van 9.30 u. tot 17.00 u in de Belgische senaat.

Met artistieke interventies en een debat tussen opiniemakers van beide kanten van de taalgrens richt dit programma zich tot een breed publiek.

Specialisten zullen advies geven over bronnen om de eigen familiegeschiedenis te reconstrueren.

Sprekers zijn de leden van het onderzoeksteam van TRANSMEMO : Nico Wouters en Florence Rasmont (CegeSoma-Rijksarchief België), Olivier Luminet, Aline Cordonnier, Pierre Bouchat en Valérie Rosoux (UCL), Bruno De Wever en Koen Aerts (UGent).

Het verloop van de dag zal gecoördineerd worden door Chantal Kesteloot (CegeSoma / Rijksarchief).

Als externe specialisten zullen spreken : Jan De Mol (psycholoog, UCL) en Chris van der Heijden (historicus, De Groene Amsterdammer).

Artistieke pauzes worden verzorgd door Laurence Vieille (theater en poëzie) en Wim Claeys (muziek).

Het debat zal gevoerd worden tussen Christian Laporte (La Libre Belgique), Béatrice Delvaux (Le Soir), Marc Reynebeau (De Standaard) en Jeroen de Preter (Knack).

Simultaanvertaling (F/N) is voorzien.

De studiedag is gratis maar online aanmelden is noodzakelijk via <http://bit.ly/TRANSMEMO-2019>.

Voor meer vragen, gelieve contact op te nemen met transmemo@arch.be

U vindt de uitnodiging voor de studiedag over het TRANSMEMO-project hier.

◀ [Terug](#) ▶

Bevrijd Brussels Libérée

Brussel, 3 september 1944. Sinds de ochtend is op radio Londen de Brabançonne te horen. De dag voordien waren de eerste eenheden van de geallieerde legers aangekomen in België.

In de hoofdstad volgen de bewoners de instructie om binnen te blijven zodat ze de troepenbewegingen niet hinderen.

Kort vóór 20.00 u rolt de eerste geallieerde pantserwagen Brussel binnen. Wanneer die herkend wordt, barst de bevolking uit in vreugde.

We kennen allemaal de beelden van de massa die de pantservoertuigen omringt, van vrouwen die de soldaten omhelzen, van kinderen die handtekeningen verzamelen. De bevrijding van Brussel bracht zeker dit soort emoties teweeg, maar ook andere...

Kom kennismaken met de iconische beelden en ook ander, minder gekend, materiaal van de gebeurtenissen rond de bevrijding van Brussel zoals de laatste gevechten aan het Troonplein, de brand van het Justitiepaleis, de terugkeer van de regering of de eerste processen van collaborateurs.

De Sint-Gorikshallen, het CegeSoma/Rijksarchief en Germaine Image willen u de emoties van de eerste septemberdagen van 1944 laten herbeleven aan de hand van de tentoonstelling *Bevrijd Brussels Libérée*, een fotografische en archivalische retrospectieve die is opgezet in samenwerking met Cinematek, het War Heritage Institute en de KBR.

Van 3 september tot 3 november in de Sint-Gorikshallen, elke dag van 10.00 tot 22.00 u.
Gratis inkom.

◀ [Terug](#) ▶

Op weg naar een permanente structuur voor EHRI

Op 23 augustus werd aangekondigd dat *EHRI* (*European Holocaust Research Infrastructure*), waarvan het Rijksarchief/CegeSoma partner is, financiering van de Europese Unie zal blijven ontvangen om haar middelen en activiteiten te ondersteunen en uit te breiden en om een permanente Europese thuisbasis te worden voor internationaal Holocaust-onderzoek.

In de afgelopen negen jaar heeft *EHRI* zich al bewezen met de uitbouw van een digitale infrastructuur voor internationaal Holocaust-onderzoek. *EHRI* biedt online toegang tot informatie over verspreide bronnen over de Holocaust via zijn online portal en tools en methodes waarmee onderzoekers en archivariissen kunnen samenwerken. Naast een online platform, faciliteert *EHRI* ook een uitgebreid netwerk van onderzoekers, archivariissen en anderen dat een meer internationale benadering van de Holocaust mogelijk maakt. *EHRI* probeert daarmee een van de belangrijkste uitdagingen van het Holocaust-onderzoek te overwinnen: de brede verspreiding van het archiefmateriaal in heel Europa en daarbuiten en de ermee gepaard gaande fragmentatie van de historiografie over de Holocaust.

Een permanente organisatie

Met de nieuwe financiering kan *EHRI* nu de overgang maken van een project naar een permanente, onafhankelijke organisatie. De afhankelijkheid van subsidies van de Europese Unie zal worden vervangen door een bedrijfsmodel waarin een aantal lidstaten de organisatie gezamenlijk financieren.

De coördinator van de ontwikkelende organisatie blijft het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies in Amsterdam, dat deze taak de afgelopen negen jaar met succes heeft uitgevoerd. Het Rijksarchief/CegeSoma is, samen met Kazerne Dossin de Belgisch partner in het proces om de overgang van project naar permanente infrastructuur te realiseren. Zo kan het CegeSoma, dat mee aan de basis lag van *EHRI*, zijn rol blijven spelen in het faciliteren van onderzoek over deze belangrijke dimensie van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog.

<http://www.ehri-project.eu/>

◀ [Terug](#) ▶